

Số: 09/2023/QĐST-DS

Thống Nhất, ngày 22 tháng 5 năm 2023

QUYẾT ĐỊNH
SƠ THẨM GIẢI QUYẾT VIỆC DÂN SỰ
V/v yêu cầu tuyên bố một người mất năng lực hành vi dân sự

TÒA ÁN NHÂN DÂN HUYỆN THỐNG NHẤT, TỈNH ĐỒNG NAI

Thành phần giải quyết việc dân sự gồm có:

Thẩm phán - Chủ tọa phiên họp: Bà Đỗ Thị Thùy Trang.

Thư ký phiên họp: Bà Quách Thị Khuyên là Thư ký Tòa án - Tòa án nhân dân huyện Thống Nhất, tỉnh Đồng Nai.

Đại diện Viện kiểm sát nhân dân huyện Thống Nhất, tỉnh Đồng Nai tham gia phiên họp: Bà Lê Thị Hằng - Kiểm sát viên.

Ngày 22 tháng 5 năm 2023, tại Hội trường B - Tòa án nhân dân huyện Thống Nhất, tỉnh Đồng Nai mở phiên họp sơ thẩm công khai giải quyết việc dân sự thụ lý số 127/2023/TLST-DS ngày 07 tháng 4 năm 2023, về việc “*Yêu cầu tuyên bố một người mất năng lực hành vi dân sự*” theo Quyết định mở phiên họp sơ thẩm giải quyết việc dân sự số 213/2023/QĐST-DS ngày 05 tháng 5 năm 2023, gồm những người tham gia tố tụng sau đây:

- *Người yêu cầu giải quyết việc dân sự:*

Cụ Nguyễn Thị C sinh năm 1932 (Vắng mặt)

- *Người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan:*

Bà Nguyễn Thị Ánh T sinh năm 1975 (Vắng mặt)

Cùng địa chỉ: Số A, tổ C, khu phố T, thị trấn D, huyện T, tỉnh Đồng Nai.

NỘI DUNG VIỆC DÂN SỰ:

Theo đơn yêu cầu đề ngày 06 tháng 4 năm 2023 và trong quá trình giải quyết việc dân sự, người yêu cầu - cụ Nguyễn Thị C trình bày:

Cụ Nguyễn Thị C và cụ Trần Công T1 (1932-2012) chung sống với nhau có tất cả tám người con, trong đó có ông Trần Công Đ.

Theo cụ C, ông Đ sinh ra, lớn lên và phát triển hoàn toàn bình thường. Đến năm 1996, ông Đ kết hôn với bà Nguyễn Thị Ánh T và hai người có với nhau ba người con chung. Tuy nhiên, vào khoảng giữa năm 2022 khi đang trên đường đi

làm về ông Đ bị tai nạn giao thông đầu dẫn đến xuất huyết não làm ảnh hưởng đến cả thể chất và tinh thần (mất khả năng về ngôn ngữ, nằm một chỗ, vệ sinh cá nhân phải phụ thuộc hoàn toàn vào người thân, ...), sau nhiều lần gia đình đưa ông Đ đi điều trị nhưng vẫn không có kết quả.

Hiện gia đình có nhu cầu cấp đổi giấy chứng nhận quyền sử dụng đất đứng tên hộ gia đình nhưng ông Đ lại không có khả năng nhận thức và làm chủ hành vi nên cụ C yêu cầu Tòa án tuyên bố ông Đ bị mất năng lực hành vi dân sự và cử bà T (vợ ông Đ) là người giám hộ cho ông Đ.

Theo Bản tự khai đề ngày 11 tháng 4 năm 2023 và trong quá trình giải quyết việc dân sự, người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan - bà Nguyễn Thị Ánh T trình bày:

Bà Nguyễn Thị Ánh T thừa nhận bà là vợ của ông Trần Công Đ và cụ Nguyễn Thị C là mẹ đẻ của ông Đ. Bà và ông Đ kết hôn vào năm 1996 và hai người có với nhau ba người con chung. Vào ngày 01/6/2022, trên đường đi làm về ông Đ bị tai nạn giao thông do va chạm với xe du lịch làm phần đầu của ông Đ đập vào đồng hồ của xe mô tô do ông Đ điều khiển gây chấn thương sọ não. Mặc dù gia đình đã đưa ông Đ đi điều trị khắp nơi nhưng không có kết quả. Tình trạng hiện tại của ông Đ là không nhận thức và làm chủ được hành vi của mình (mất khả năng giao tiếp, vệ sinh không tự chủ, ...), mọi sinh hoạt cá nhân của ông Đ đều phải phụ thuộc vào người thân trong gia đình. Hiện gia đình đang có nhu cầu cấp đổi giấy chứng nhận quyền sử dụng đất đứng tên hộ gia đình nhưng không thực hiện được do ông Đ bị khiếm khuyết về nhận thức như lời khai trên của cụ Nguyễn Thị C là hoàn toàn đúng.

Nay bà T đề nghị Tòa án chấp nhận yêu cầu của cụ C, tuyên bố ông Trần Công Đ bị mất năng lực hành vi dân sự đồng thời cử bà T là người giám hộ cho ông Đ theo quy định của pháp luật.

Đại diện Viện kiểm sát nhân dân huyện Thống Nhất, tỉnh Đồng Nai phát biểu quan điểm:

- *Về tố tụng:*

+ Việc tuân theo pháp luật tố tụng của Thẩm phán, Thư ký kể từ khi thụ lý việc dân sự cho đến trước thời điểm Thẩm phán ra quyết định giải quyết việc dân sự, Tòa án thụ lý giải quyết việc dân sự là đúng thẩm quyền, xác định đúng tư cách tham gia tố tụng của đương sự. Tòa án đã tổng đạt đầy đủ các văn bản tố tụng cho đương sự. Tại phiên họp, Thẩm phán, Thư ký phiên họp đã thực hiện đúng các quy định của Bộ luật Tố tụng dân sự.

+ Về việc chấp hành pháp luật của đương sự: Người yêu cầu giải quyết việc dân sự và người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan đã thực hiện đúng các quyền và nghĩa vụ theo quy định của Bộ luật Tố tụng dân sự.

- *Về nội dung:* Đề nghị Tòa án chấp nhận yêu cầu của cụ Nguyễn Thị C về việc tuyên bố ông Trần Công Đ, sinh năm 1975; Địa chỉ: Số A, tổ C, khu phố T, thị trấn D, huyện T, tỉnh Đồng Nai bị mất năng lực hành vi dân sự và cử bà Nguyễn Thị Ánh T là người giám hộ cho ông Đ theo quy định.

- *Về lệ phí*: Miễn lệ phí sơ thẩm giải quyết việc dân sự cho người yêu cầu. Kiểm sát viên không kiến nghị khắc phục hay bổ sung gì khác.

NHẬN ĐỊNH CỦA TÒA ÁN:

Sau khi nghiên cứu các tài liệu, chứng cứ có trong hồ sơ việc dân sự được thẩm tra tại phiên họp; ý kiến của đại diện Viện kiểm sát, Tòa án nhân dân huyện Thống Nhất, tỉnh Đồng Nai nhận định:

[1] Về tố tụng:

[1.1] *Về quan hệ pháp luật và thẩm quyền giải quyết*: Cụ Nguyễn Thị C có đơn yêu cầu Tòa án tuyên bố ông Trần Công Đ bị mất năng lực hành vi dân sự nên quan hệ pháp luật là “*Yêu cầu tuyên bố một người mất năng lực hành vi dân sự*”. Theo tài liệu, chứng cứ có trong hồ sơ xác định hiện ông Đ đang cư trú tại thị trấn D, huyện T, tỉnh Đồng Nai nên đây là yêu cầu về dân sự thuộc thẩm quyền giải quyết của Tòa án nhân dân huyện Thống Nhất, tỉnh Đồng Nai được quy định tại khoản 1 Điều 27; điểm a khoản 2 Điều 35 và điểm a khoản 2 Điều 39 Bộ luật Tố tụng dân sự.

[1.2] *Về sự vắng mặt của đương sự*: Tại phiên họp, mặc dù đã được Tòa án triệu tập họp lệ nhưng người yêu cầu giải quyết việc dân sự và người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan đều vắng mặt và có đơn xin vắng mặt, căn cứ khoản 2, khoản 3 Điều 367 Bộ luật Tố tụng dân sự, Tòa án tiến hành phiên họp theo thủ tục chung.

[2] Về nội dung:

[2.1] *Xét yêu cầu tuyên bố ông Trần Công Đ mất năng lực hành vi dân sự*: Theo lời khai của cụ Nguyễn Thị C và bà Nguyễn Thị Ánh T, do bị tai nạn giao thông làm xuất huyết não nên ông Trần Công Đ đã có những biểu hiện bệnh lý (mất khả năng về ngôn ngữ, nằm một chỗ, vệ sinh cá nhân phải phụ thuộc hoàn toàn vào người thân, ...).

Tại Kết luận giám định pháp y tâm thần số 292/KL-VPYTW ngày 28 tháng 4 năm 2023 của Viện Pháp y tâm thần Trung ương Biên Hòa kết luận đối với ông Trần Công Đ như sau:

"- *Về y học*: Hiện nay đương sự bị bệnh mất trí thực tổn (F02.8-IDC.10)/Di chứng chấn thương sọ não;

- *Về khả năng nhận thức và điều khiển hành vi*: Hiện nay đương sự mất khả năng nhận thức và điều khiển hành vi."

Theo khoản 1 Điều 22 Bộ luật Dân sự 2015 quy định: “*Khi một người do bị bệnh tâm thần hoặc mắc bệnh khác mà không thể nhận thức, làm chủ được hành vi thì theo yêu cầu của người có quyền, lợi ích liên quan ..., Tòa án ra quyết định tuyên bố người này là người mất năng lực hành vi dân sự trên cơ sở kết luận giám định pháp y tâm thần*”.

Từ những căn cứ trên, đủ cơ sở để Tòa án chấp nhận yêu cầu của cụ Nguyễn Thị C về việc yêu cầu tuyên bố ông Trần Công Đ bị mất năng lực hành vi dân sự như đề nghị của đại diện Viện kiểm sát nhân dân huyện Thống Nhất tại phiên họp là phù hợp.

[2.2] *Về yêu cầu người giám hộ*: Cụ Nguyễn Thị C yêu cầu Tòa án cử bà Nguyễn Thị Ánh T là vợ của ông Trần Công Đ là người giám hộ cho ông Đ và được bà T đồng ý, căn cứ quy định tại khoản 1 Điều 53 Bộ luật Dân sự 2015, yêu cầu của cụ C là có cơ sở, phù hợp với quy định của pháp luật nên chấp nhận.

[3] Xét đề nghị của đại diện Viện kiểm sát nhân dân huyện Thống Nhất về đường lối giải quyết việc dân sự phù hợp với nhận định của Tòa án nên chấp nhận.

[4] *Lệ phí giải quyết việc dân sự*: Căn cứ điểm đ khoản 1 Điều 12 Nghị quyết số 326/2016/UBTVQH14 ngày 30/12/2016 của Ủy ban thường vụ Quốc hội quy định về mức thu, miễn, giảm, thu, nộp, quản lý và sử dụng án phí và lệ phí Tòa án thì người yêu cầu thuộc trường hợp được miễn nộp lệ phí sơ thẩm giải quyết việc dân sự.

[5] *Về chi phí tố tụng*: Người yêu cầu phải chịu chi phí trưng cầu giám định pháp y tâm thần số tiền là 4.333.750đ (Bốn triệu ba trăm ba mươi ba nghìn bảy trăm năm mươi đồng), người yêu cầu đã thanh toán xong.

[6] *Quyền kháng cáo, kháng nghị*: Đương sự được quyền kháng cáo, Viện kiểm sát được quyền kháng nghị quyết định theo quy định của pháp luật.

Vì các lẽ trên,

QUYẾT ĐỊNH:

Căn cứ:

- Khoản 1 Điều 27; khoản 2 Điều 35; điểm a khoản 2 Điều 39; khoản 2, khoản 3 Điều 369; Điều 369; Điều 370; Điều 371; Điều 372 và Điều 378 Bộ luật Tố tụng dân sự;

- Điều 22; điểm c khoản 1 Điều 47; khoản 1 Điều 53; Điều 57 và Điều 58 Bộ luật Dân sự;

- Nghị quyết số 326/2016/NQ-UBTVQH14 ngày 30/6/2012 của Ủy ban thường vụ Quốc hội quy định về mức thu, miễn, giảm, thu, nộp, quản lý và sử dụng án phí và lệ phí Tòa án.

Chấp nhận yêu cầu của cụ Nguyễn Thị C về việc "Yêu cầu tuyên bố một người mất năng lực hành vi dân sự".

1. Tuyên bố: Ông Trần Công Đ, sinh năm 1975; Địa chỉ: Số A, tổ C, khu phố T, thị trấn D, huyện T, tỉnh Đồng Nai, là người mất năng lực hành vi dân sự.

Bà Nguyễn Thị Ánh T là người giám hộ cho ông Trần Công Đ. Quyền và nghĩa vụ của người giám hộ được thực hiện theo quy định của Bộ luật Dân sự.

2. Lệ phí sơ thẩm giải quyết việc dân sự: Cụ Nguyễn Thị C được miễn lệ phí sơ thẩm giải quyết việc dân sự.

3. Quyền kháng cáo, kháng nghị:

Người yêu cầu và người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan có quyền kháng cáo quyết định này trong thời hạn 10 ngày, kể từ ngày nhận được quyết định hoặc kể từ ngày quyết định được thông báo, niêm yết.

Viện kiểm sát cùng cấp có quyền kháng nghị quyết định này trong thời hạn 10 ngày, Viện kiểm sát cấp trên trực tiếp có quyền kháng nghị trong thời hạn 15 ngày, kể từ ngày Tòa án ra quyết định.

Nơi nhận:

- VKSND tỉnh Đồng Nai;
- VKSND huyện Thống Nhất;
- Người yêu cầu;
- Người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan;
- Lưu: Hồ sơ việc dân sự.

THẨM PHÁN - CHỦ TỌA PHIÊN HỌP

Đỗ Thị Thùy Trang